

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **141** (2009-2010) – Nr. 2
ingediend op 16 november 2009 (2009-2010)

Voorstel van resolutie

van de heer Stefaan Sintobin
en de dames Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt en Linda Vissers

betreffende de houding en standpunten
van de Vlaamse Regering bij de voorbereidingen
voor het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid
in het licht van de huidige crisis
in de land- en tuinbouwsector

Verslag

namens de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door de dames Lydia Peeters en Tinne Rombouts

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Lode Ceysens, Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts, de heer Jan Verfaillie;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Stefaan Sintobin, mevrouw Linda Vissers;
de heer Karlos Callens, mevrouw Lydia Peeters;
de heer John Crombez, mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaeker, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Marcus Vanden Bussche;
de heer Dirk Peeters.

Plaatsvervangers:

de heren Robrecht Bothuyne, Jan Durnez, Marc Van de Vijver, Johan Verstreken;
de heren Pieter Huybrechts, Chris Janssens, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de heer Bart Tommelein, mevrouw Mercedes Van Volcem;
de heren Marcel Logist, Bart Martens;
de heren Matthias Diependaele, Jan Peumans;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Stukken in het dossier:

141 (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking	4
3. Stemming	6
Bijlage 1: Standpunt van de Boerenbond.....	7
Bijlage 2: Standpunt van het Algemeen Boerensyndicaat	11

Op 21 en 28 oktober 2009 besprak de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid het voorstel van resolutie van de heer Stefaan Sintobin en de dames Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt en Linda Vissers betreffende de houding en standpunten van de Vlaamse Regering bij de voorbereidingen voor het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid in het licht van de huidige crisis in de land- en tuinbouwsector.

Naar aanleiding van de bespreking op 21 oktober vroeg de heer Sintobin om de belangrijkste landbouworganisaties schriftelijk om hun standpunt te vragen. De commissie ging in op het verzoek om de Boerenbond en het Algemeen Boerensyndicaat schriftelijk te bevragen en de bespreking voort te zetten op 28 oktober.

1. Toelichting

De heer *Stefaan Sintobin* verwijst naar de gedrukte toelichting en de discussies die in de commissie al werden gevoerd over de crisis in de landbouwsector. Die crisis was de directe aanleiding voor het voorstel van resolutie.

De spreker stelt vast dat de ene bevroegde landbouworganisatie puntsgewijs ingaat op het voorstel van resolutie, terwijl de andere een meer algemene commentaar geeft.

De heer Sintobin beseft dat enkele vragen uit het voorstel van resolutie achterhaald zijn, maar blijft erbij dat heel wat punten overeenind blijven en ook gesteund worden door de landbouworganisaties.

Voor de vraag om de band tussen de lokale producenten en het aanbod in restaurants van het gemeenschapsonderwijs en de Vlaamse overheidsadministratie te versterken, hebben de indieners inspiratie gehaald in Wallonië, waar de minister van Landbouw het voorstel heeft gelanceerd om een decretale regeling te zoeken om administraties en scholen op een of andere manier te verplichten dat een deel van de aankopen bestaat uit producten van eigen bodem. Met een ‘koop Vlaams’-campagne kan ook het grote publiek worden aangezet om producten van eigen bodem te kopen.

Het systeem van ‘straight loans’ – een bancair voorschot dat wordt verleend aan klanten om hun leveranciers tijdig te betalen – bestaat al in andere sectoren en kan perfect toegepast worden in de landbouwsector. Zeker in een crisisperiode kan dat ertoe bijdragen dat bedrijven niet in liquiditeitsproblemen geraken.

De heer Sintobin verwacht dat vooral de vraag om een beschermend statuut toe te kennen aan de landbouwsector in Europa voor discussie zal zorgen. Hij wil het niet hebben over protectionisme, maar denkt dat onderzocht moet worden welke wettelijke mogelijkheden er zijn om een uitzonderingsstatuut toe te kennen aan de landbouwsector.

2. Bespreking

De heer *Karlos Callens* stelt dat een aantal vragen de voorbije weken al door de minister-president werden beantwoord, waardoor de indruk ontstaat dat het voorstel van resolutie in grote mate achterhaald is. Hij verwijst ook naar de recente beslissing van de Europese Unie, waardoor ons land zowat 7 miljoen euro zou ontvangen, en naar de Federale Regering, die tijdens het begrotingsconclaaf 20 miljoen euro heeft uitgetrokken voor de landbouwsector. Deze elementen maken volgens de spreker het voorstel van resolutie voor een deel overbodig.

De heer Callens stelt evenwel dat zijn fractie een aantal kleine maatregelen uit het voorstel volledig ondersteunt. Voorstellen om producten van eigen bodem meer te laten promoten door het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) vallen hier zeker onder. De spreker verwijst in dat kader naar melk, waarvoor gewerkt moet worden aan een hipper imago.

Het komt er volgens de spreker niet op aan om de melkquota te verhogen of te verlagen, aangezien het quotum niet volledig opgebruikt wordt. Wel zijn een aantal maatregelen nodig om binnen een Europees kader een antwoord te kunnen geven op de vragen van onze landbouwsector, die gekenmerkt wordt door kleinere arealen in vergelijking met bijvoorbeeld Frankrijk.

Voor de heer Callens zijn corrigerende maatregelen nodig, maar moet blind protectionisme worden vermeden. Protectionistische maatregelen kunnen er ook toe leiden dat we een deel van onze export verliezen, wat een groot gevaar voor onze economie zou betekenen.

Een aantal punten van het voorstel van resolutie zijn achterhaald, voor bepaalde punten heeft Open Vld een andere visie, maar andere punten worden wel volledig ondersteund. Daarom zal de Open Vld-fractie zich onthouden.

Mevrouw *Tinne Rombouts* verwijst naar een vorige discussie in de commissie, waarbij een aantal elementen al werden uitgeklaard. Het verbruik van lokale producten meer ondersteunen, waarbij een stimulerende rol is weggelegd voor VLAM, naast de aandacht voor onze buitenlandse markten, kwam al aan bod in de commissie. Hiervoor werden al stappen ondernomen door VLAM, die ondersteund worden door de spreker.

De titel van het voorstel van resolutie heeft het over voorbereidingen voor het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid in het kader van de huidige crisis in de land- en tuinbouwsector, maar dan dient het voor mevrouw Rombouts over meer te gaan dan de melkvee sector en moet ook aandacht gaan naar de andere sectoren. Zij betreurt dat enkel wordt gesproken over de verhoging van de melkprijs en niet over de hele landbouwsector.

Het is volgens de spreker belangrijk dat wordt gezorgd voor stabiliteit in de markt en rechtszekerheid. Op korte termijn de quotumregeling opnieuw in vraag stellen, gaat daar tegenin. De sector vraagt dat niet elk jaar opnieuw de discussie gevoerd wordt over hoe met het quotum wordt omgegaan. Op dat punt steunt mevrouw Rombouts het voorstel van resolutie niet, temeer aangezien vandaag het quotum niet volledig wordt ingevuld. Sleutelen aan het quotum zal de prijs niet veranderen. Ook de in het voorstel van resolutie beschreven voorwaarde, met name dat de invoer vanuit de wereldmarkt wordt tegengewerkt, wordt niet gedeeld, omdat het systeem complexer in elkaar zit. De exportmarkt is voor ons land zeer belangrijk, dus als men de invoer uitsluit, wordt automatisch ook de uitvoer uitgesloten.

Het element om ook na 2013 aandacht te hebben voor marktregulerende instrumenten kwam ook al regelmatig aan bod en is voor Vlaanderen heel belangrijk. Mevrouw Rombouts is verheugd dat ook de heer Callens vraagt om marktregulerende instrumenten op Europees niveau overeind te houden. Zij hoopt dat de heer Callens zijn partijgenoten daarvan kan overtuigen, aangezien in het verleden andere standpunten werden ingenomen. Marktregulerend kunnen optreden, is voor mevrouw Rombouts heel belangrijk.

Het principe over transparantie bij de prijsvorming wordt door mevrouw Rombouts gedeeld, maar de vraag rijst op welke manier dat kan gebeuren. Er kan nagedacht worden over een wettelijk kader om de positie van de productiesector te versterken, maar de discussie is zeker niet afgerond. De spreker hoopt dat het resultaat niet zal bestaan uit vaste contractprijzen, want dat zou voor ongewenste effecten in de landbouwsector kunnen zorgen.

Mevrouw Rombouts vraagt zich af hoe een systeem van 'straight loans' georganiseerd zou worden. In het kader van de 'de minimis'-regeling moet worden nagedacht over hoe overbruggingen mee ondersteund kunnen worden, maar zij stelt zich de vraag of een kredietlijn voor betalingen de meest rechtszekere oplossing is.

De spreker is verwonderd dat de defiscalisering van de VLIF-steun (VLIF: Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) – de motor van de sector – niet aan bod komt. Als het gaat

over overbrugging en ondersteuning zou dat instrument naar voren moeten komen. Hier-voor moet aandacht worden gevraagd bij de federale parlementsleden.

De heer *Mark Demesmaeker* deelt de bekommernissen van de indieners van het voorstel van resolutie, maar het is inhoudelijk te beperkt en een aantal vragen zijn al achterhaald. De N-VA-fractie zal het voorstel van resolutie niet steunen.

Mevrouw *Els Robeyns* stelt dat iedereen de bekommernissen over de crisis in de landbouwsector deelt, maar het mag niet verengd worden tot één sector, het moet globaal bekeken worden.

De heer *Jos De Meyer*, commissievoorzitter, resumeert dat alle leden van de commissie de bekommernissen over de crisis in de sector delen, dat een aantal vragen uit het voorstel van resolutie al werden beantwoord door de minister-president, dat niet iedereen de visie van de indieners over de melkquota deelt, dat een aantal waardevolle suggesties in het voorstel staan, maar dat veel sectoren vergeten worden en het geen globaal antwoord is op de crisis.

De heer *Stefaan Sintobin* beklemtoont dat het voorstel van resolutie niet de pretentie heeft om de crisis in de landbouwsector op te lossen. Ook al wordt in een aantal punten de hele sector behandeld, de kritiek is op bepaalde punten misschien terecht. Het voorstel van resolutie kwam tot stand op het moment dat de aanhoudende protesten in de melksector actueel waren, begin oktober, wat er volgens de heer Sintobin voor zorgt dat bepaalde elementen misschien voor een deel achterhaald zijn. Het zou jammer zijn als er in een periode van een maand niets zou zijn gebeurd. De spreker is verheugd dat een aantal elementen uit het voorstel van resolutie als waardevol worden beschouwd.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende de houding en standpunten van de Vlaamse Regering bij de voorbereidingen voor het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid in het licht van de huidige crisis in de land- en tuinbouwsector wordt verworpen met 8 stemmen tegen 3, bij 1 onthouding.

De voorzitter,

Jos DE MEYER

De verslaggevers,

Lydia PEETERS

Tinne ROMBOUTS

BIJLAGE 1:
Standpunt van de Boerenbond

Bij de overwegingen staat er één merkwaardige redenering aangaande de toekomstige voorziene quotum-uitbreidingen en zachte landing: “Een aanboduitbreiding kan de dramatisch lage melkprijzen onvoldoende omhoog stuwen”.

De quota-uitbreiding had niet tot doel om de melkprijzen te laten stijgen, maar wel om

- het aandeel van EU op de wereldmarkt overeind te houden
- de melkveehouders de kans te geven zich aan te passen aan de vrije markt
- de quotumontwaarding mee te realiseren.

Onze reactie op de gestelde vragen:

- 1° Kortetermijnmaatregelen zijn noodzakelijk voor alle sectoren, niet enkel de zuivel.
Vanuit Boerenbond hebben wij steeds gesteld dat de zuivelcrisis een conjuncturele crisis was en best aangepakt werd met kortetermijnmaatregelen. De Commissie heeft dat ook gedeeltelijk gedaan door te investeren in extra ondersteuningsmaatregelen voor marktbeheer. Zo werd er ruim 85.000 ton boter in interventie opgekocht en werd er 280.000 ton melkpoeder uit de markt gehaald. In België zelf werd er dankzij een akkoord tussen de landbouwsector en de distributeurs een extra ondersteuning verkregen voor melkveehouders van 33,6 miljoen euro.
- 2° Met de huidige stand van zaken is het niet wenselijk terug te komen op de zachte landing.
Gezien de genomen beslissing met betrekking tot de liberalisering van de markt in 2003 zal een bevrozing van de quotumuitbreiding of een doorvoeren van een quotakorting geen prijsverhogend effect hebben. In de Europese Unie worden vandaag de beschikbare quota reeds voor 4 percent of 6 miljard liter melk onderbenut. Lineaire kortingen zullen dus in geen geval een evenwaardig effect realiseren, aangezien er een groot stuk van de quota al sowieso niet geproduceerd wordt.
- 3° Behoud van een sterk GLB is inderdaad essentieel in het kader van het voortbestaan van de Europese landbouw.
Het behoud van een effectief vangnet in de markt is hierbij prioritair.
Het systeem van bedrijfsondersteuning is voor ons nog steeds het efficiëntste systeem van inkomensgarantie.
Daarnaast moet er een Europees wettelijk kader worden ontwikkeld dat afspraken binnen de keten mogelijk maakt, zodat de onderhandelingspositie van de landbouwsector wordt versterkt.
- 4° Het stimuleren van vraag naar lokale producten krijgt uiteraard de steun van Boerenbond.
- 5° Extra promotiemiddelen voor VLAM.
Voor de zuivel loopt er reeds een extra Europees programma over een periode van 3 jaar ter promotie van consumptiemelk met een budget van 3,7 miljoen euro, waarvan 50 percent Europese cofinanciering.
- 6° In het kader van de ‘de minimis’-regeling vraagt Boerenbond het uitwerken van een systeem van overbruggingskredieten met rentetussenkomst.

BIJLAGE 2:
Standpunt van het Algemeen Boerensyndicaat

Globale visie voor een duurzame prijsvorming in de landbouw.

Globaal zijn er 2 pisten:

De piste van de vrije markt met minder of geen exportrestituties en interventie, maar met de mogelijkheid om een flexibele aanbodbeheersing te realiseren tussen de productielidstaten (voorbeeld: melk en suiker: alle lidstaten; aardappelen: Groot-Brittannië, Nederland, Duitsland, België en Frankrijk; witloof: België, Nederland, Duitsland en Frankrijk; rundvlees: België; enz.). Deze aanbodbeheersing kan op een vrijwillige basis of op een dwingende basis via de huidige quota. Echter, het huidig bestaande melkquotum is totaal niet gecorreleerd met de vraag. Het suikerquotum verschilt hiervan en men heeft in het verleden wel tijdelijke declasseringen van het suikerquotum toegepast.

Voor wereldmarktproducten zoals graan ligt deze piste moeilijker. Hier gelden de zeer volatiele wereldmarktprijzen, die meestal erg laag zijn. Bovendien kunnen buitenlandse producten vrij ingevoerd worden.

Een andere piste is dat men ten belope van het binnenlands verbruik met de distributie een regeling treft die zorgt voor een kostendekkende prijs. Hiervoor zijn 2 parameters nodig: een geactualiseerde kostprijs per product (berekend en bijgehouden door FOD Economie) en een objectieve marktprijsvaluatie. Het gaat hier inderdaad alleen over het aandeel dat in de eigen lidstaat afgezet wordt. De rest van de productie wordt geëxporteerd, al dan niet in verwerkte toestand en is onderhevig aan de vrije markt.

Specifiek.

Voor melk:

De melkprijs die de boer uitbetaald krijgt, is een mengprijs waarvoor een groot stuk de wereldmarktprijs is meegenomen. Dit betekent dat hoe meer boter en melkpoeder men op de wereldmarkt brengt des te onderheviger de melkprijs daaraan zal zijn.

Men hoort te weten dat de Europese boer nooit zal in staat zijn om te concurreren met collega's uit de grote melkproductielanden zoals Nieuw-Zeeland, waar duizenden koeien gewoon in openlucht rondlopen en waar enkel de melkstal overdekt is, of zoals in de VS, waar productie-eenheden van 10.000 koeien niet ongewoon zijn. Productievoorwaarden als dierenwelzijn, huisvesting, milieu- en plattelandsvoorwaarden kan men niet ontlopen in Europa en zorgen voor een belangrijke Europese handicap in de productie voor de wereldmarkt.

In Europa moet men echter kiezen om op de eerste plaats te produceren voor de eigen Europese markt. Dit betreft reeds een aanzienlijke markt. Voor deze markt dient te worden gezorgd voor een eerlijke prijs, die de kostprijs dekt. In deze regio moet men bereid zijn om ook voor de randvoorwaarden te betalen.

Europese bedrijven die menen bestand te zijn om te leveren voor de wereldmarkt kunnen dit doen maar mogen daarbij niet de hele Europese productie compromitteren. Afgewerkte producten, zoals bijvoorbeeld kaas, kunnen evenwel steeds uitgevoerd worden.

Met andere woorden, de Europese productie moet afgestemd worden op de Europese behoefte. Hiertoe dient een flexibel productiebeheer te komen dat zorgt voor een minder volatiele vrije markt met hogere marktprijzen, en anderzijds bedrijven die opteren voor de wereldmarktprijs met doorgaans veel lagere prijzen. Dus twee prijzensystemen.

Voor suiker(biet):

Hier is er een zware herstructurering doorgevoerd, waarbij de EU van een belangrijk uitvoerder is geëvolueerd naar een netto-importeur van suiker. De Europese productie is met meer dan 30 percent gereduceerd. Hier bestaat een quotum met een tweeprijzensysteem: een aan een vaste, aan het quotum gecorreleerde prijs en een prijs voor de bovenquotumleveringen. Deze prijs is de wereldmarktprijs en ligt meestal een stuk lager, maar is volatiel.

Het is een systeem dat goed werkt en dat een aantal garanties oplevert voor de producent en voor de verwerker. Na de herstructurering is het nu niet meer wereldmarktverstrend. ABS opteert voor behoud van dit of een gelijkaardig systeem.

Voor varkens:

Aanbodbeheersing lijkt moeilijk te realiseren in Europa; dan rest alleen de tweede piste waarbij een regeling wordt getroffen met de distributie van de lidstaat. Deze praktijk zal een overproductie afremmen.

Andere belangrijke maatregelen:

Om te beginnen is het noodzakelijk dat elk land in staat is om een objectieve kostprijs te berekenen die geactualiseerd wordt en waarin ook arbeid gevaloriseerd wordt.

Objectieve systemen moeten toelaten dat de marktprijzen op een correcte wijze kunnen gesteld worden.

Er moet werk gemaakt van een strategische voedselreserve die tevens als marktbuffer kan dienen.

Sterke stimulering van samenwerkingsvormen tussen producenten van eenzelfde sector: telersverenigingen over de lidstaatsgrenzen heen.

Interprofessionele overlegorganen die zorgen voor evenwichtige contractuele afspraken met kostendekkende prijzen.

Het voortbestaan van rechtstreekse steun als gedeeltelijke compensatie voor de opgelegde randvoorwaarden, voor de bijkomende extra diensten die de landbouw moet leveren, bijvoorbeeld landschapsbeheer, en voor een zekere garantie van voedselzekerheid.

Aanvullend bij en ter vervanging van de huidige voorwaarden om in aanmerking te komen voor overbruggingskredieten moet er volgens ABS een effectieve rentetussenkomst gebeuren bij deze overbruggingskredieten. Op vandaag zijn er geen tussenkomsten gebeurd onder de vorm van de overbruggingskredieten en zijn deze duidelijk aan herziening toe. Door de uitbreiding van de 'de minimis'-regel van 7.500 naar 15.000 euro moet het mogelijk zijn om via rentesubsidie tegemoet te komen aan de vraag naar meer financiële ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid.

Het bestaande systeem van 'straight loans' kan op korte termijn ingepast worden in de agrarische sector om liquiditeitsproblemen op te lossen. Hiervoor is via een degelijke overheidswaarborg – via de 'de minimis'-regel is dit mogelijk – de terugbetalingsgarantie naar de financiële instellingen te verzekeren. Dit is een duidelijke en onmiddellijk te realiseren piste om de hoogste financiële nood te lenigen op menig land- en tuinbouwbedrijf.